

طرح نظام بخشی فضای مجازی

ماده ۱- اصطلاحات و عبارات به کار رفته در این قانون دارای معانی زیر می باشد:

الف- خدمات شبکه ملی: مجموعه خدماتی است که تحت عنوان خدمات «شبکه ملی اطلاعات» به تصویب شورای عالی فضای مجازی رسیده است.

ب- خدمات فضای مجازی: خدماتی که از طریق زیرساخت های ارتباطی و اطلاعاتی ارائه می شود و شامل مواردی از قبیل تبادل محتوای الکترونیکی، داده یا اطلاعات یا انجام تراکنش های الکترونیکی است.

پ- خدمات فضای مجازی داخلی: خدمات فضای مجازی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) مالکیت آن متعلق به اشخاص ایرانی بوده و میزبانی کاربران داخلی در آن صرفاً در داخل کشور انجام شود و فعالیت آن در چهارچوب قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران باشد.

ت- خدمات فضای مجازی دارای مجوز: آن دسته از خدمات فضای مجازی که مجوزهای لازم برای فعالیت خود را از تنظیم گران مرتبط با حیطه فعالیت خود اخذ کرده اند.

ث- خدمات فضای مجازی فاقد مجوز: خدمات فضای مجازی داخلی و خارجی که نسبت به نوع فعالیت و خدمات خود، اقدام به اخذ مجوزهای لازم نکرده اند.

ج- خدمات فضای مجازی خارجی: خدمات فضای مجازی که داخلی نیستند.

چ- گذرگاه های مرزی: مجموعه نقاط اتصال شبکه ارتباطی خارج از کشور به داخل و بالعکس که از طریق آنها تبادل داده جریان می یابد.

ح- دستگاه اجرائی: شامل دستگاه ها و نهادهای موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی و ماده (۵) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی و ماده (۳) قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۵

خ- کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور: کمیسیونی است که بر اساس مصوبه شرح وظایف، اختیارات و ترکیب کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور تعریف شده و به منظور تنظیم سیاست ها، نظارت، هدایت، هماهنگی و تصویب مقررات و آیین نامه های کلان در همه ابعاد فضای مجازی و تنظیم گری تنظیم گران بخشی ایجاد شده است.

د- تنظیم گر بخشی: نهادی است که بر اساس مصوبه شرح وظایف، اختیارات و ترکیب کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور، به منظور صدور مجوز فعالیت و بهره برداری و تهیه و تصویب ضوابط و مقررات فعالیت خدمات فضای مجازی تشکیل می شود و همه یا بخشی از امور تنظیم گری در زمینه مورد نظر را بر عهده دارد.

ماده ۲- اجرای موارد ذیل برای دستگاه های اجرائی الزامی است:

الف- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است با همکاری سایر دستگاه های اجرائی، نسبت به ایجاد و توسعه خدمات شبکه ملی، با اولویت استفاده از ظرفیت بخش خصوصی از طریق اعتبارات در نظر گرفته شده در قانون بودجه سالانه کشور و هرگونه منبع

مالی دیگری اعم از کمک یا درآمد اختصاصی و سایر منابع مالی اقدام نماید. اقدامات کلان و تقسیم کار مرتبط با آن بر اساس مصوبات شورای عالی فضای مجازی انجام می‌شود. مسئولیت نظارت و راهبری توسعه و تکمیل شبکه ملی اطلاعات در تمامی ابعاد با مرکز ملی فضای مجازی بوده و هماهنگی کلیه دستگاه‌های مسئول با آن مرکز الزامی است.

ب- دستگاه‌های اجرائی موظفند خدمات فضای مجازی داخلی خود را بر بستر شبکه ملی اطلاعات و مطابق با شرایط و چهارچوب‌های فنی، فرهنگی و امنیتی تعیین شده در خدمات شبکه ملی ارائه نمایند. شرایط و ضوابط این موضوع، توسط کمیسیون‌های تخصصی مرکز ملی فضای مجازی یا بر اساس مصوبات شورای عالی فضای مجازی تعیین و ابلاغ می‌گردد.

پ- ارائه هرگونه خدمات مالی و بانکی از طریق خدمات فضای مجازی فاقد مجوز به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم ممنوع است. متخلفان از این ماده، به مجازات‌های موضوع مواد (۶) و (۷) این قانون محکوم می‌شوند.

ت- به‌منظور حمایت از کسب‌وکارهای فضای مجازی، وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری مرکز ملی فضای مجازی و پس از طی مراحل قانونی، موظف است ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، در راستای شناسایی و حمایت از دارایی‌های رایانشی (دارایی‌های دیجیتال مشهود و نامشهود) با تدوین و ابلاغ آیین‌نامه و دستورالعمل‌های ارزش‌گذاری دارایی‌های مذکور اقدام نماید.

ث- دستورالعمل اجرائی پرداخت حق‌السهم ارائه‌دهندگان خدمات فضای مجازی داخلی، ارائه‌دهندگان و تولیدکنندگان محتوا که مطابق با قوانین و مقررات کشور تولید یا تأمین شده است، از محل وجوه حاصل از فروش ترافیک ظرف سه‌ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون در چهارچوب مصوبات کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور، توسط کمیسیون تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی، تصویب و ابلاغ می‌شود.

ماده ۳- سیاست‌گذاری کلان و نظام دسترسی گذرگاه مرزی، بر اساس اصل یکصد و هفتاد و ششم (۱۷۶) قانون اساسی، بر عهده شورای عالی امنیت ملی کشور است. مصوبات این شورا در مورد گذرگاه مرزی که با حضور وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات و رئیس مرکز ملی فضای مجازی تشکیل می‌شود، برای کلیه دستگاه‌های اجرائی موضوع این قانون الزام‌آور است. متخلفان از این ماده حسب مورد به مجازات‌های موضوع مواد (۶) و (۷) این قانون محکوم می‌شوند.

تبصره- اعمال موضوع اصل بیست و پنجم (۲۵) قانون اساسی توسط دستگاه‌های مجری در فضای مجازی و گذرگاه‌های مرزی صرفاً با دستور قضائی و بر اساس رویه قانونی تحت نظر کمیته‌ای با مسئولیت قوه قضائیه امکان‌پذیر است. ترکیب و شرح وظایف کمیته مزبور به پیشنهاد رئیس قوه قضائیه به تصویب شورای عالی فضای مجازی می‌رسد.

ماده ۴- ارائه‌دهندگان خدمات فضای مجازی مکلفند حقوق کاربران را به شرح موارد ذیل تضمین نمایند:

الف- حفاظت از حریم خصوصی کاربران و جلوگیری از دسترسی غیرمجاز به داده‌های آن‌ها بر اساس سیاست‌ها و الزامات «حکمرانی داده‌ها» که توسط شورای عالی فضای مجازی مصوب می‌شود، انجام پذیرد.

ب- مداخله دستگاه‌های اجرائی در عملکرد خدمات فضای مجازی و دسترسی به داده‌های فضای مجازی، صرفاً با دستور قضائی یا مبتنی بر احکام قانونی انجام می‌شود.

پ- عدم مطالبه اطلاعات هویتی کاربران فراتر از قوانین موضوعه و مصوبات شورای عالی فضای مجازی، از سوی ارائه‌دهندگان خدمات فضای مجازی

ت- عدم انتقال داده‌های مرتبط با هویت کاربران به غیر. مصادیق داده‌های مذکور به تصویب کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور می‌رسد.

ث- ذخیره‌سازی و پردازش داده‌های کاربران، بر اساس ضوابط و مقرراتی که به تصویب شورای عالی فضای مجازی می‌رسد.

ج- ارائه خدمات متناسب با نیاز کاربران ویژه، از جمله کودکان، نوجوانان و توان‌یابان بر اساس مصوبات شورای عالی فضای مجازی

چ- عدم حذف حساب کاربران و محتوای مجاز، مگر به درخواست مالک آن یا حکم قضائی

ح- رعایت مواد (۵۸) تا (۶۰) قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی و عدم درخواست دسترسی مغایر با این مواد

تبصره- در خصوص خدمات چندگانه، عدم ارائه داده‌های ضروری مربوط به یک خدمت توسط کاربر نباید موجب قطع سایر خدمات فضای مجازی مورد نیاز وی شود.

خ- رعایت الزامات ارائه خدمات مفید، امن و ملاحظات پدافند غیرعامل

د- فراهم نمودن تمهیدات لازم برای پیشگیری، شناسایی و مقابله با جرم در خدمات فضای مجازی

ماده ۵- از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، فرایندهای ناظر به مجوز فعالیت کسب‌وکارهای فضای مجازی شامل صدور، تمدید، کاهش، تعلیق و لغو، صرفاً در چهارچوب مصوبات شورای عالی فضای مجازی و از طریق درگاه ملی صدور مجوزهای کشور (موضوع بند (۲۲) ماده (۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی اصلاحی ۱۳۹۹/۱۱/۱۵) انجام می‌شود.

ماده ۶- شورای عالی فضای مجازی، اختیارات کافی برای سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و هماهنگی در موضوعات مربوط به فضای مجازی را دارد و مصوبات آن شورا، حسب مورد برای کلیه دستگاه‌های اجرائی و اشخاص حقوقی لازم‌الاجراء است.

تبصره ۱- دیوان عدالت اداری صلاحیت رسیدگی به شکایات واصله در خصوص مصوبات کمیسیون‌ها و تنظیم‌گران موضوع این قانون را دارد.

تبصره ۲- کلیه مسئولان دستگاه‌های اجرائی و سایر کارکنان مربوط که از اجرای تکالیف مقرر در این قانون استنکاف نمایند، حسب مورد به مجازات‌های مقرر در قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شوند. محکومیت کیفری این افراد، مانع رسیدگی به تخلفات آنان طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ با اصلاحات بعدی آن نیست.

ماده ۷- به موجب این قانون کلیه مصوبات نهادهای تنظیم‌گر برای ارائه‌دهندگان خدمات فضای مجازی لازم‌الاجراء است و در صورت تخلف ارائه‌دهندگان خدمات فضای مجازی از مصوبات تنظیم‌گران بخشی و همچنین تخلف از تکالیف مقرر در این قانون، بر اساس تصمیم تنظیم‌گران، یک یا دو مورد از تنبیهات اداری زیر در مورد آنان اعمال می‌شود:

الف- اعلام عمومی تخلف انجام گرفته

ب- محدودیت در جذب کاربر جدید در بازه زمانی پنج روز تا سه ماه

پ- جریمه نقدی از یک درصد (۱٪) تا ده درصد (۱۰٪) درآمد سالانه متناسب با تخلفات صورت گرفته

ت- محرومیت از عرضه و فعالیت خدمات از طریق کاهش مدت اعتبار یا تعلیق مجوز فعالیت برای مدت حداکثر سه سال

ث- محرومیت از حمایت‌های موضوع این قانون

ج- محدودیت در انواع تبلیغات برای مدت شش ماه تا سه سال

چ- اعمال تعرفه ترجیحی

تبصره ۱- تنظیمات تنظیم‌گران بخشی در این خصوص قابل اعتراض در کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور است و تصمیمات این کمیسیون در هر حال قطعی و لازم‌الاجراء است.

تبصره ۲- ارائه‌دهندگان خدمات فضای مجازی موظفند ظرف مدتی که کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور پس از لازم الاجراء شدن این قانون تعیین می‌کند، نسبت به اجرای مقررات تنظیم‌گران بخشی اقدام کنند. این کمیسیون نیز موظف است به منظور تحقق این امر با استفاده از ابزارهای این ماده، نسبت به ترغیب ارائه‌دهندگان خدمات فضای مجازی به انجام تعهدات مذکور اقدام کند.

تبصره ۳- در اعمال تعرفه ترجیحی و اعمال خط مشی ترافیک، حد نصاب مصوب کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور، ملاک عمل قرار می‌گیرد.

تبصره ۴- آیین‌نامه اجرائی نحوه رسیدگی به تخلفات ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، توسط وزارت دادگستری با همکاری مرکز ملی فضای مجازی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دادستانی کل کشور تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۵- فضای مجازی خارجی که پیش از تصویب این قانون در کشور فعال بوده‌اند یا قصد فعالیت در کشور را دارند، تنها در صورت معرفی نماینده قانونی، مشمول این ماده می‌شوند.

ماده ۸- قوه قضائیه با همکاری مرکز ملی فضای مجازی با رعایت تشریفات قانونی، موظف است ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، لایحه جرم‌انگاری تکالیف و اقدامات مغایر این قانون را تهیه و برای تصویب، به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ماده ۹- هرگونه فعالیت تجاری بدون مجوز در زمینه تولید، توزیع، تکثیر و عرضه غیرمجاز نرم‌افزارها یا ابزارهای دسترسی (نظیر وی. پی. ان و فیلترشکن) به منابع اینترنتی غیرمجاز ممنوع بوده و مرتکب، به حبس و جزای نقدی برای مرتبه اول درجه هفت و در صورت تکرار درجه شش محکوم می‌شود. انتشار عمده اینگونه نرم‌افزارها یا ابزارها ولو به قصد غیرتجاری نیز مشمول این ماده است. کمیسیون

عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور، مصادیق «انتشار عمده» را تعیین و اعلام می نماید. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است به طور مستمر و مؤثر این نرم افزارها را شناسایی و غیرقابل استفاده نماید.

تبصره- چنانچه مرتکب از این بابت وجهی تحصیل کرده باشد، علاوه بر مجازات مقرر در این ماده، به ضبط عواید حاصل از جرم محکوم و چنانچه این جرم را به عنوان حرفه خود انتخاب کرده باشد، به جزای نقدی یک تا دو برابر مال تحصیل شده محکوم می شود.

ماده ۱۰- کلیه درآمدهای حاصل از اجرای این قانون و بیست درصد (۲۰٪) وجوه حاصل از درآمدهای موضوع ماده واحده قانون اجازه تعیین و وصول حق امتیاز فعالیت بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات مصوب ۱۳۹۲/۸/۱۹ و بخشی از درآمدهای حاصل از تعرفه مصوب فروش پهنای باند بین الملل با تصویب کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور و ابلاغ رئیس مرکز ملی فضای مجازی، در حساب ردیف مستقل بودجه سالانه کل کشور و به صورت صددرصد تخصیص یافته به نام مرکز ملی فضای مجازی و نزد خزانه داری کل کشور واریز و با پیشنهاد رئیس مرکز ملی فضای مجازی و تصویب کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور، در موارد زیر هزینه می گردد:

الف- برنامه ریزی، نظارت و هدایت توسعه خدمات شبکه ملی اطلاعات در مقیاس منطقه ای و بین المللی

ب- حمایت از برنامه های تبلیغاتی و بازاریابی خدمات شبکه ملی منتخب کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور در داخل و خارج از کشور

پ- حمایت از توسعه ابزارهای مفید و سالم و فناوری های تنظیم گری

ت- حمایت از راه کارهای پیشگیری از جرم در فضای مجازی

ث- برنامه ریزی، نظارت و هدایت توسعه فناوری های نوین مرتبط با خدمات شبکه ملی، به ویژه هوش مصنوعی، یادگیری ماشینی، زنجیره بلوکی و اینترنت اشیا

ج- پایش مدل های تنظیم گری فضای مجازی و پژوهش در مورد حکم رانی بومی فضای مجازی

چ- برنامه ریزی تحقق اهداف مندرج در این قانون به پیشنهاد تنظیم گران بخشی

ح- برنامه ریزی، نظارت و هدایت توسعه تولید و خدمات محتوای داخلی

خ- حمایت از توسعه اقتصاد دیجیتال و کاهش شکاف دیجیتالی

د- عملیاتی سازی وظایف ملی، منطقه ای و بین المللی مرکز ملی فضای مجازی

ذ- تقویت امنیت سایبری

تبصره - دستورالعمل مربوط به این ماده، ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، به پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به تصویب شورای عالی فضای مجازی می رسد.

ماده ۱۱- خدمات شبکه ملی فضای مجازی که به تشخیص کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور، بر مبنای فناوری بومی ایجاد شده‌اند و درآمد سالانه آنها بر مبنای داده‌ها و اطلاعات سازمان امور مالیاتی کشور، کمتر از سقف مصوب کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور باشد، مشمول حمایت‌های مندرج در قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۸/۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی، قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴/۲/۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی و قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۲/۱۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی می‌شود.

تبصره- کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور مکلف است ضمن ارائه گزارش هر سه ماه یک‌بار به مجلس شورای اسلامی (کمیسیون‌های صنایع و معادن و فرهنگی)، گزارش عملکرد حمایت‌های موضوع این ماده را هر سه ماه یک‌بار به اطلاع عموم برساند.

ماده ۱۲- به منظور حمایت از حقوق ارائه‌دهندگان خدمات فضای مجازی، در صورتی که محتوای مجرمانه را (مطابق فهرست و ضوابط فنی اعلامی کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه موضوع ماده (۷۵۰) قانون مجازات اسلامی)، حداکثر ظرف مدت ۱۲ ساعت پالایش و گزارش را به دبیرخانه کارگروه مذکور ارسال و اقدامات زیر را به عمل آورند، نسبت به عملکرد کاربران مسئولیت کیفری ندارند:

الف- اجرای دستورهای و احکام صادره از سوی مقامات صلاحیت‌دار قانونی بر اساس مجوز قضائی

ب- نگهداری و ارائه ادله الکترونیکی به مراجع ذی‌ربط بر اساس مقررات ناظر به جمع‌آوری و استنادپذیری ادله الکترونیکی موضوع قانون آیین دادرسی کیفری

تبصره- پالایش محتوا به دستور کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه و مقامات قضائی بلافاصله لازم‌الاجراء است.